

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 6. ANULU XVI.

Telegrafulu este de done ori pe septemana: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu banii gata prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru intoia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 21. Ianuariu (2. Feb.) 1868.

Program'a

despre ordinea Esamenelor sem. I 1867/8. tinende cu elevii Institutului pedagogico-clericale.

alu Archidiecesei gr. or. in Transilvania.

	inainte de amedi.		dupa amedi.
22 Luni	Pastoral'a	Cl. an. III.	Gramatic'a Pedag. an. I si II
23 Marti	Moral'a	Cl. an. II.	Computulu Ped. an. I si II
24 Miercuri.	Istori'a bis.	" " I.	Esegetic'a Cler. " II.
25 Joi.	Pedagogi'a	" " III.	Geografi'a Ped. " I si II.
26 Vineri.	Retic'a	" " III.	
27 Sambata.	Dreptulu Canonicu	" " III.	Marturisirea Ort. si Ist. bis. Ped. a. I si II.
29 Luni.	Dogmatic'a	" " I.	Introducerea in S. Script. Cl. I.

inceputulu la 9 ore

la 3 ore.

Sabiu in 14 Dec. 1867.

Partidele politice.

Insusirile individuali ale omenilor, cari provinu de acolo, dupa cum privesea fia-care lucrurile cu cari are de a face si cu cari pote veni in atingere, a nascutu si pareri deosebite in individi de candu a fostu cea mai mica societate de omeni in lume. Dupa crescerea societatiloru interesele deosebite a silitu pre omeni la conventiuni seu intielegeri comune spre a se pute impreuna in anumite pareri mai multi, spre unu interesu, spre unu scopu comunu.

Impregiurarile in sa au adosu cu sine, in tote tempurilo, ca se variazu parerile omenilor asupra intereselor seu scopuriloru comune. De aci au urmatu schimbările cele multe ce ni le infatisieza istori'a in diverse tipuri in sinulu unui si aceluasi poporu.

Deca cautamu impregiurulu nostru apoi vomu afla esemple destule chiaru in momentele de fatia. La noi, unde si impregiurarile suntu mai felurite, ca in alte parti, aflamu si pareri mai multe in privinti'a binelui comunu. Pentruca vedemu ca spre o dezvoltare mare a pnteriloru statului s'a introdusu dualismulu; chiaru si in privinti'a acestui'a esista doue opinii; un'a carea recunosece afaceri comune pentru ambe partile imperiului, alt'a cari vrea numai uniune personala, va sa dica doue staturi cu unulu si acelasi domnitoriu. Alti iera credu ca fericirea statului se pote dobendi prin federalismu, va sa dica prin o legatura imprumutata a deosebitelor parti de stat. Si in privinti'a acest'a este deosebire in pareri, pentru ca unii privescu partile aceste, cari se compuna federatiunea seu legatur'a imprumutata, in diferitele provincie istorice; pre candu alti voru sa se arundeze partile aceste dupa nationalitati, va sa dica sa se faca teritorii nationale dupa majoritatea locuitoriloru. Inainte de acest'a era centralismulu constitutionalu cu diete provinciale si cu unu parlamentu centralu, si inainte de aceea a domnit centralismulu absolutisticu, unde ori ce felu de reprezentantie nu aveau votu in afacerile generali ale tieri seu ale tieriloru.

Deca esimu in afara apoi vedemu ca scopulu poporalu italianu e o unitate definitiva, in sa unii o dorescu acest'a dupa cum e astadi ca monarchia constitutionalu, alti cugeta ca va fi mai bine deca se va lasa de monarchismu si va imbratisia republicanismulu. Totu asi'a e in Franci'a cu deosebire, ca ea si-a ajunsu demultu unitatea sea. In Germani'a, carea era impartita pana mai de unedile in vre-o 32 de staturi mai mari si mai merunte inea putemu dice ca suntu trei pareri domnitorie si adeca, unitate in unu stat, seu in o federatiune; mai departe si acolo varieza opiniunile intre regimu constitutionalu monarchicu si republicanu. Germanii in sa afara de aceste mai credu ca e de-

torii loru de a cultiv'a, unii intielegu prin acest'a, a germanis'a orientulu europeanu. Nici Russi'a, unde autocratismulu au predominu tote cele-lalte sisteme de guvernare, nu e libera de ideile tempului nou, si acolo se impartu parerile despre dezvoltarea puterei elementului rusescu, in constitutionale monarchice si in republicane federative etc. etc.

Diferitele aceste pareri intru ajungerea de sopuri comune nici odata nu remanu numai isolate, ci au influentia unele a supra celorlalte. Fia care din pareri canta sa ocupe unu locu preponderante, unu locu incatu sa desvolte si se servesca singuru de directiva in sorlea unui societati, fia adesi'a in intielesu mai largu seu in intielesu mai tiermunitu. De aici partidele si apoi lupt'a loru.

Pana candu lupt'a se marginescu pre langa argumentarile foloselor ce are sale dobandesca cineva din adoptarea si dezvoltarea unoru pareri, acea lupta este priincioasa si acelor ce o porta si pentru acei ce se porta, si contra caroru se porta, pentruca cei ce o porta suntu siliti a si studi'a punctulu lor de manecare, alu pipai de tote partile se veda deea elu nu are vre o slabiciune, carea seu e de indreptatu, seu arata acelu punctu de mancare netrebnicu. Acei pentru cari si contra caroru se porta inca au ocaziune a cunosece o multime de lucruri si impregiurari, cari loru le erau necunoscute, cu ajutorulu caroru ei acum se punu in stare de ajudeca si combina si ei insii si asi forma o parere drepta despre situatiunea in care se afla.

Cand lupt'a intre pareri diferite din un'a seu alta parte se forma de asi'a in catu cu ori si ce pretiu voiescu cineva a ajunge la victoria, atunci ea e amenintatorie pentru toti. Pentru ca atunci acel'a, ce cu ori ce pretiu vrea a ajunge la victoria, se insela adese mai anteu pre sine, pretiuindus pre multu pusetiunea. Din acest'a urmedia a dese ori o insielatiune nevoluntaria si a altor'a. Tote combinările ce urmedia mai departe esu gresite si candu nici nu cugeta se afla ca i se infunda calea. Recunoscerea adeverului pote sa sosesca atunci prea tardiu.

In fati'a diverselor pareri ce se incrucesiedia la noi despre viitorulu politicu, nu va fi de prisosu a atrage atentiunea cetitoriloru asupra astoru felu de possibilitati, dopa cum le amu espusu mai susu, lasendu de astadata ca fiacare cetitoriu sasi continue si amplifice ideile despre densele, dopa cum va afla de lipsa.

Un'a inse totu vomu mai adauge, ca in ceea ce privese starea nostra politica si sociala in tempulu presentu celu viitoriu, ne indatoredia imperiosu, a caut'a cu deamenuntulu dopa tote particelele cele mai mici a le aceloru stari.

Inainte de tote sa ne aducemu aminte de cestiunile politice ce au a fi la noi deslegate si de strafomările ce le va aduce drumulu de feru.

Eveneminte politice.

Sabiu 20 Ianuariu.

Diariile de vien'a adusera scirea cu delegatiunea unghuresca a deprecatu unu banchetu ce delegatiunea de dincolo de Lait'a vrea sa-lu dea in onorea celei dintai. „Debatte“, pentru ca sa se incungiere interpretari rele, atinge in vre o cateva cuvinte motivele delegatiunei unghuresci, de care fu silita acest'a a deprec'a banchetulu. Motivulu principalu e privintiele ce trebuie sa le aiba delegatiunea fatia cu opozitiunea din Ungari'a, a carei diarie de acum a ineeputu a ironisa delegatiunea dicendu, ca delegatii numai si petrecu la Vien'a si mergu din serate in serate, pre candu despre activitatea loru nu se vede inca nici o urma. Festivitatile dara sa remana pana candu delegatiunile voru fi ajunsu cu lucrarile loru in unu cursu imbucuratori. De alta parte la unu banchetu nu se potuocoli toastele, cari, din un'a seu din alta parte aru pute da in sa la susceptibilitatile, cari aru pute numai slabi increderca reciproca. De ocamdata se voru multiami membrii ambelor delegatiuni cu intalnirile in cluburile loru.

N. Fr. Bl. afla din isvoru demnu de credintia, cu delegatiunea unghuresca e decisa a sterge salariile, cari le tragu cardinalii din Rom'a, Reischach si Silvestru, dela regimulu austriacu. In cercurile delegatiunei acesteia s'a pronunciatu opiniunea, ca banii acesti'a se voru pute intrebuintia mai cu scopu in tiera spre imbunatatirea esistintiei preotiloru protestantici.

La inprumutulu unghurescu dice „P. Cor.“ se facu subscrieri insemnate in tiera.

Diet'a Croatiei a primitu proiectulu de adresa cu putine modificatiuni. Proiectulu are douedieci de puncte. Pre diu'a de 29 Ianuariu era determinata a trei'a cetire a proiectului si apoi pote si alegerea deputatiunei regnicolarie.

Post'a din urma ne aduce sciri ingrigitorie despre Itali'a. „France“ are sciri dela 27 Ianuariu, dopa cari se suna ca Victoru Emanuelu a facutu o lovire de stat si ca camerile suntu disolvate.

Delegatiunea unghuresca.

In siedinri'a a II tinuta la 21 Ianuariu n., dopa ce se adopta numirea delegatiunei dopa cum e statorita in art. de lege XII § 38 „delegatiune emisa pentru pertractarea afaceriloru comune“ se trece la alegerea de presiedinte.

Somsich intrunesce majoritatea voturilor de presiedinte, asemenea Ludovicu Horvath de notariu alu delegatiunei. Se emite apoi o comisiune de siepte membri pentru compunerea unui regulamentu, pentru pregatirea unui jurnal si pentru bugetulu delegatiunei.

Ministeriulu comunu asterne bugetulu pre 1868 din carele estragemu unele pasage si adeca:

1. bugetulu cancelariei cabinetului Maj. Sele, care face	72,754 fl.
2. a ministeriului pentru esterne	4,423,600 „
3. a ministeriului comunu de resbelu	80,000,000 „
4. a ministeriului comunu de finantia	3,969,484 „
5. cheltuiiele neprevedute	50,000 „

sum'a 89,565,893 „
subtragendu venitululu vamalu 6,482,191 „
remane a se acoperi = 83,083,702 fl.

din care numai in intielesulu in voelci, Ungari'a are sa suporte 30% adeca: 23,963,010 fl. iera cele-lalte tieri ale M. Sele 70% adeca 55,931,691 fl. 40 xr.; sumele aceste an de a se suscepe in bugetulu ambelor jumetati de imperiu.

